

Atatürkçülük - Ulusal İdeoloji (*)

Cihat AKÇAKAYALIOĞLU (**)

Atatürkçülük sözcüğü, Kemalizm kavramının yerini almıştır; fakat, ondan daha geniş anlamlıdır. Bir bütünlük halinde fikir, felsefe ve eylemleri içerir.

Ozellikle, Türk Kurtuluş Savaşı sıralarında, Kemalizm, Kemalist kelimeleri Batılı ülkelerce, siyasi-diplomatik anlatımlar arasında partizanlık veya yandaşlık ifade etmek için kullanılmıştır. Öte yandan, zamanımızda çeşitli eserlerde, Atatürkçülük üzerine türlü görüşler ve değerlendirmeler ileri sürülmektedir. «İdeoloji ya da öğreti, kalkınma ideolojisi, Atatürk yolu, bir restorasyonun fikriyatı» gibi adlar verildiği, yorumlar yapıldığı görülmektedir. Oysa ki, bu felsefe, Türkiye Cumhuriyeti'nin ulusal ideolojisidir. O şekilde ifade edildiği zaman, şu yanıtla karşılaşılır: İdeoloji doktriner olur. Atatürk «doktrin istemem, donar kalırız» demişti; nitekim fikir ve görüşlerini doktrinleştirmemiştir.

Önce belirtilmelidir ki, Atatürk'ün bu ifadesi de bir doktrindir; değişmez bir kural, ilke veya inak (doğma) getirmektedir. Ayrıca, bir konferansta Sayın ve merhum Profesör Enver Ziya Karal'ın dediği gibi «Altı ilke bir doktrin bütünlüğüdür.»

İnkılapçılık ilkesi çağın, ülkenin değişim ve ihtiyaçlarına göre yeni atılımları veya reformları öngörmektedir; doktriner öğe, bu değişme ve gelişme felsefesidir.

TANIMLAMA :

İdeoloji veya doktrin kavramları, çeşitli öğreti ve akımların kendi amaçlarına, felsefelerine göre tanımlanmaktadır. Her iki sözcük için katılmış bir anlayışla düşündüğümüzde, dogmatik (Nass-ı katı') bir kesinlik ortaya çıkar. İzm'li felsefeler kendi anlatımlarından başkasını kabul etmezler.

Atatürkçülüğün getirdiği esneklikle ele alırsak, yani Atatürkçü anlayışla ifade etmek istersek, ideolojiyi şöyle tanımlayabiliriz:

«Bireyin, herhangi bir zümrenin yahut toplumun; bir milletin veya bütün insanlığın daha çok kalkınması ve mutlu olması amacıyla ileri sürülen görüşler, düşünceler, ilkeler ve inaklar gibi düşünsel önermelerin tümünün derlenmiş halidir» (1).

İdeolojiler, çok zaman inkılap ile gerçekleşirler. Atatürkçülük' de inkılap hareketleriyle yalnız kuramsal olmaktan çıkmış, fikir ve hareket sistemi haline gelmiştir.

Atatürk, 1938 yılında ulusal dava ve ideolojiyi ifade ederken «Büyük davamız en uygar ve en gönenç millet olarak varlığımızı

(*) Bu yazı, 10 Kasım 1984 tarihli Milliyet Gazetesinden alınmıştır.

(**) Emekli Albay, yazar.

(1) Genelkurmay ATASE Bşk. Ltı Cihat AKÇAKAYALIOĞLU Atatürk Devrimi ve Atatürk İlkeleri, 1978. SB.

yükseltmektir. Bu, yalnız kurumlarında değil, düşüncelerinde de temelli bir inkılap yapmış olan büyük Türk milletinin dinamik idealidir. Bu ideali en kısa zamanda başarmak için fikir ve hareketi birlikte yürütmek zorundayız» demiş ve kendi ideali, kendi davası olan bu konunun gerçekleşmesi yolunda şunları da söylemişti:

«Ülke davalarının ideolojisini anlayacak, anlatacak, kuşaktan kuşağa yaşatacak birey ve kurumları yaratmak; işte bu önemli ilkelere en kısa zamanda sağlamak, Kültür (Millî Eğitim Bakanlığı) Bakanlığı'nın üzerine aldığı büyük ve ağır zorunlulardır.

«İşaret ettiğim ilkeleri, Türk gençliğinin dimağında ve Türk milletinin bilincinde her zaman canlı tutmak, üniversitelerimize ve yüksek okullarımıza düşen başlıca görevdir» (2).

Evet, ülke davaları her şeyden önce Atatürk'ün davalarıdır; onların ideolojisi Atatürkçülüktür, ulusal ideolojidir. Onun fikirleri, felsefesi eylemlerine koşut olarak ideoloji teknik ve üslûbu ile tedvin (derginleştirme) edilseydi, ülkemizde ideoloji boşluğu büyük ölçüde giderilecek ve yaşadığımız olumsuz koşullar az görülecek veya hiç görülmecekti; elbette ki, daha çok millî iktisadımıza bağlı olarak.

Yinelemek isterim ki Atatürkçülük bir ideolojidir. Fakat, onun yukarıdaki sözlerinde belirtildiği şekilde ilgililer tarafından kitaplaştırılmamış, sadece görüşler, fikirler ve dilekler halinde nakledilmekle yetinilmiştir.

O, kendi ekolünü «okul» yaratmıştı. Eğer mevcut feisefi okullardan hangisine eğilimli olduğu sorulursa, tarihçi okula diyebiliriz. Bu, şu anlatımından çıkarılabilir:

«Prensiplerimizi, gökten indiği sanılan doğmalarla asla bir tutmamalıdır. Biz, izlenimlerimizi gökten ve gaipten değil, doğrudan doğruya hayattan almış bulunuyoruz. Bizim yolumuzu çizen içinde yaşadığımız yurt, bağrından çıktığımız Türk milleti ve bir de, milletler tarihinin bin bir facia ve ısrırap kaydeden yapraklarından çıkardığımız sonuçlardır» (3).

Şu yönü de belirtmeliyim. Atatürkçülüğün felsefi özü pozitizmdir. Ayrıca eklektik (seçmecî) bir sisteme de sahiptir.

ÖNERİLER :

Atatürkçülük, önce ideoloji teknik ve üslûbu ile kitaplaştırılmıdır. Şekilcilikten ve edebiyattan çok, her yer ve zamanda fikriyata önem verilmeli, ölümsüz önderin maddî hayata gözlerini yumduğu 10 Kasım'ın yıl dönümleri her haliyle matem ve ağıt havasından kurtarılmalıdır. Özellikle 19 Mayıs'larda, O, âdeta hayata döndürülerek ülkede ideoloji havası estirilmeli, milletimizin çoğunluğunun bu çaba ve anlayış içine girmesi sağlanmalıdır. Böylece, gönlümüzde yaşayan Atatürkçülük, daha çok aklımızın, vicdanımızın ölmez bir varlığı olarak sonsuzlaşacaktır.

(2) Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü. Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri. 1961. cilt 1. S. 401.

(3) Meclis konuşması 1 Kasım 1937. A G E S 405